

Giuseppe Verdi (1813 - 1901)

Verdi syntyi köyhiin oloihin Parman alueella Pohjois-Italiassa. Busseton kaupungissa Verdi sai kymmenvuotiaana ensimmäisen musiikillisen opetuksensa paikallisen filharmonisen seuran kapellimestarilta. Paikallinen mesenaatti, kauppias Barezzi järjesti 18-vuotiaalle Verdille stipendin, jotta tämä voisi aloittaa musiikin opiskelun Milanon konservatoriossa. Verdiä ei kuitenkaan otettu oppilaitokseen sisään, niinpä Barezzi kustansi tälle yksityiset opinnot professori Lavignan luona. Verdi oppi lähinnä vain kaanoneiden ja fuugien kirjoitusta, omien sanojensa mukaan. Muusikon uransa hän aloitti kotikaupunkinsa Busseton urkurina. Vuonna 1836 Verdi meni naimisiin kauppias Barezzin tyttären Margheritan kanssa.

1830-luvun lopulla Verdi sävelsi ensimmäistä varsinaista oopperaansa Obertoa, jonka kantaesitystä suunniteltiin Milanon La Scalaan. Professori Lavignan kuoltua kantaesityksen järjestäminen vaikeutui. Jälleen tarvittiin Barezzin rahoja, jotta Verdin perheineen saattoi matkustaa Milanoon valmistelemaan esitystä. Näihin aikoihin Verdeiltä kuoli kaksi lasta, joista toinen Milanossa. Oberton esitys vuonna 1839 ei ollut mikään menestys. Verdin toisen oopperan Un giorno di regnon (buffo-ooppera Päivä kuninkaana) säveltäminen sujui alakuloisissa merkeissä, mutta tilanne synkeni entisestään, kun myös Margherita sairastui ja kuoli seuraavana vuonna. Ooppera epäonnistui, eikä Verdi uskonut enää jatkavansa säveltämistä. Hänet kuitenkin houkuteltiin säveltämään Nabuccon raamattuun perustuva teksti. Verdi aloitti säveltämällä hebrealaisten orjien kuoron Va pensiero, josta tuli Italian kansallisen yhdistymisen, Risorgimenton, tunnussävel. Nabucco oli Verdin ensimmäinen menestysteos. Yhden päärooleista lauloi Giuseppina Strepponi, Verdin pitkäaikainen elämänkumppani ja vaimo vuodesta 1859.

Koko 1840-luvun Verdi sävelsi ahkerasti oopperoita. Niistä tunnetuimpia ovat Attila, Ernani, Luisa Miller ja Macbeth. Näissä oopperoissa erityisesti vertauskuvallinen isänmaallisuus kasvatti Verdin mainetta, mutta hän kokeili jo uusia musiikillisia ideoitaan tulevaisuuden menestysteoksia varten.

1851 Verdi sävelsi Rigoleton Victor Hugon alkuperäistekstiin. Ensimmäinen realistisesti vallanhalua ja ihmisarvon riistoa kuvaava ooppera oli syntynyt. Parin vuoden sisällä syntyneet Trubaduuri ja La Traviata täydensivät kolmen peräkkäisen mestariteoksen sarjan. Muita Verdin 1850-luvun oopperoita ovat Sisilialainen Vesper, epäonninen Simon Boccanegra sekä Naamiohuvit. Maineensa huipulla ollut Verdi sävelsi oopperoita yhä harvempaan tahtiin seuraavilla vuosikymmenillä: Kohtalon voiman ja Don Carloksen 1860-luvulla, Aidan vuonna 1871, Othellon vuonna 1887 ja vihdoinkin Falstaffin vuonna 1893. Verdistä tuli Italian yhdistymisen symboli, ja hänen nimeänsä käytettiin lyhenteenä, kun haluttiin propagoida Italian yhdistävää kuningasta (Vittorio Emanuel, Re di Italia). Verdi oli myös Italian ensimmäisen parlamentin jäsen.

Säveltäjänä Verdiä verrattiin toisinaan Wagneriin. Verdi ei kuitenkaan kirjoittanut omia librettojaan, vaan päinvastoin monet hänen oopperoistaan perustuivat kuuluisien kirjailijoiden kuten Shakespearen, Hugon, Schillerin, Dumas'n teksteihin libretisteinään usein Francesco Piave ja myöhemmin Arrigo Boito. Verdi kehitti oopperaa musiikillisesti luomalla uudenlaista puheenkaltaista melodiikkaa sekä yhdistämällä aarioita ja ensembleja suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Verdi kykeni ensimmäisenä tuomaan oopperaan uskottavaa psykologista realismia ja humanismia. Häneltä puuttui kuitenkin lähes kokonaan Wagnerin radikaali idealismi ja suurisuuntaisuus.

La Traviata

Tutustuttuaan Alexandre Dumas'n romaaniin Kamelianainen ja nähtyään siitä näytelmäsovituksen Pariisissa vuonna 1852 sai Verdi aiheen seuraavalle oopperalleen. Verdin libretonkirjoittajan Francesco Piaven teksti pohjautui romaaniin, mutta pääpaino oli Violettan inhimillisessä kärsimyksessä, ei niinkään Pariisin huvitteluelämän kritiikissä kuten kirjassa. Aihe oli osittain arka, koska myötätunto kaidalta tieltä "suistunutta" joskin muuten hyveellistä naista kohtaan saatettiin nähdä väärässäkin valossa. Violetta Valerylla, Dumas'n Kamelianaisella, oli todellinen esikuvakin, pariisilainen Marie Duplessis. Ensiesitys Venetsiassa 1853 epäonnistui lähinnä esittäjien takia, mutta pian oopperaa esitettiin kaikkialla, eikä suosio ole sittemmin laantunut.

Roolit:

Violetta Valery - koloratuurisopraano
Flora Bervoix - lyyrinen mezzosopraano
Annina - mezzosopraano/altto
Alfred Germont - lyyrinen tenori
Georg Germont, Alfredin isä - baritoni
Gaston - tenori
Paroni Douphal - baritoni
Markiisi von Obigny - basso
Tohtori Crenvil - basso
Joseph, palvelija - tenori
Komissionääri - basso

Kuoro: Violettan ja Floran ystäviä sekä palvelijoita

Juoni:

Alfredo Germont on tullut pariisilaiskaunottaren Violetta Valeryn salonkiin syksyllä järjestettyihin tanssiaisiin ystävänsä Gastonin kutsumana. Violetta, joka on äskettäin toipunut lyhyestä sairaudesta ja jota erilaiset ihailijat ympäröivät, vaatii Alfredia pitämään juomapuheen. Tämä ylistää rakkautta, kun taas Violetta uskoo onnensa löytyvän vain elämän nautinnoista. Kun muu seurue suuntaa sivuhuoneeseen tanssin alkaessa, tuntee Violetta yhtäkkiä heikotusta. Alfredo jää ainoana pitämään hänestä huolta ja tunnustaa samalla haluavansa viettää loppuelämänsä hänen kanssaan. Violetta pilailee Alfredon sanoille, vaikka onkin toisaalta vaikutettu tämän avoimuudesta. Alfredo saa häneltä Kamelia-kukan ja luvan tulla tulla kukan kanssa uudestaan tapaamaan häntä, jalka sen lehdet ovat kalvenneet.

Violetta pyrkii peittämään tunteensa Alfredoä kohtaan jäädessään yksin, mutta huomaa ettei voi. Niinpä hän vaihtaa radikaalisti elämäntapaa ja muuttaa maalle Alfredon kanssa. He viettävät jonkin aikaa onnellista elämää, mutta kaikki muuttuu Alfredon kuultua Violetan palvelijalta Anninalta miten tämä myy omaisuuttaan tullakseen toimeen. Hän ryntää Pariisiin nostaakseen tarvittavan summan. Violetan luokse saapuu vanhempi herrasmies, jota tämä ensin luulee odotetuksi ostajaksi. Tulija on George Germont, Alfredin isä, joka pyytää Violettaa jättämään Alfredon, koska muutoin tämän sisaren avioliitto uhkaa kariutua. Violetta antaa lopulta periksi suostuen uhraamaan oman onnensa toisten ihmisten hyväksi.

Violetta lähettää Anninan myötä kirjeen Floralle, joka on kutsunut hänet ja Alfredin tanssiaisiin samana iltana. Hän ryhtyy kirjoittamaan toista kirjettä, kun Alfred tulee takaisin. Violetta kertoo, että Alfredon isä haluaa nähdä poikansa ja vetäytyy kiireesti vakuuttaen hänelle rakkauttaan. Palvelija Joseph kertoo rouvan lähteneen Pariisiin, ja pian tulee kirje Alfredille. Alfredin lukiessa

kirjettä tyrmistyneenä saapuu hänen isänsä, joka pyytää Alfredia palaamaan kotiin. Alfred lähtee kuitenkin suunniltaan Pariisiin.

Floran salongissa Alfred näkee Violetan paroni Douphalin käsipuolessa. Jäädessään Alfredon kanssa kahden kesken Violetta pakottautuu sanomaan rakastavansa paronia. Alfred raivostuu, kutsuu kaikki koolle ja viskaa Violetan jalkoihin rahaa maksuksi "kylmästä pelistä" hänen sydämellään. Alfredin isä näkee tilanteen ja ojentaa poikaansa, joka katu tekoaan.

Kevät: Violetan terveys on järkytysten myötä pettänyt lopullisesti. Alfred on joutunut poistumaan maasta paronin kanssa käydyn kaksintaistelun vuoksi. Kun hän palaa takaisin, kertoo hänen isänsä asoiden todellisen kulun ja Alfred kiiruhtaa Violetan tautivuoteelle pyytääkseen anteeksi. Georg Germont saapuu myös siunatakseen molempien rakkauden liiton. Violettan elämänhalu palaa lyhyeksi hetkeksi Alfredin tullessa, mutta lähtö kirkkoon osoittautuu mahdottomaksi. Violetta kuolee annettuaan kuvansa sisältävän medaljongin Alfredille.

Audio: Milanon La Scala v. 1955, joht. Carlo Maria Giulini, Maria Callas (Violetta), Giuseppe Di Stefano (Alfredo)

Wienin Staatsoper 2018: Irina Lungu (Violetta), Pavol Breslik (Alfredo), Germont (Placido Domingo)

Alkusoitto (17.00-)

1. näytös: Violetan salonki (20.44-) Alfredo esitellään – Juomalaulu (25.45) – Tanssin vuoro, Violetan heikotus, Alfredo jää viereen (29.05) – Rakkaudentunnustus – aamu koittaa (-38.00)

Los Angeles Opera 2007: Renée Fleming (Violetta), Rolando Villazón (Alfredo), James Conlon (Germont)

1. näytös: Violetta jää yksin hämmentyneenä (22.50-) tunteiden vaihdellessa rakastuneesta nautinnonhaluun, poistuvan Alfredon ääni (-33.10)
2. näytös: Violetta ja Alfredo asuvat yhdessä, Alfredo laulaa onnestaan. Sen hintana Violetan on kuitenkin myytävä omaisuuttaan, mikä saa Alfredon järkyttyneenä toimimaan (38.50-). Violetta kuulee Alfredon lähteneen Pariisiin, paikalle saapuu vieras (41.30-), Alfredon isä. Hän vetoaa Violettaan ja kertoo tyttärestään (45.15-). Lopulta Violetta taipuu uhraukseen Germontin lohduttaessa häntä (-56.50) ja kysyy mitä hänen pitäisi tehdä. Violetta yrittää kertoa sairaudestaan, mutta Germont on ehdoton vaikka säälii Violettaa, he hyvästelevät. (-1.02.00)

Violetta kirjoittaa viestiä Alfredolle kun tämä saapuu. Violetta ei pysty kertomaan totuutta, vaan hyvästelee Alfredon (-1.06.16). Kun Alfredo saa Violetan viestin, isä Germont saapuu hakemaan poikaansa. (1.08.30-) Hän vetoaa poikaansa ja muistuttaa tämän kodista Provencessa. Mutta Alfredo on täynnä raivoa ja ryntää Violettan perään Pariisiin isänsä pyynnöistä huolimatta (-1.16.10)

Elokuvaversio (Italia 1968): Anna Moffo (Violetta), Franco Bonisolli (Alfredo), Gino Bechi (Germont)

Floran juhlat (1.03.55-): Juoruilua, mustalaiskuoro, Violetta saapuu paroni Doupholin käsipuolessa (1.11.47-). Alfredo pelaa ja voittaa, paroni pelaa häntä vastaan. Illallisen aikana Violetta ja Alfredo

tapaavat (1.15.00-1.24.53): Alfredo nöyryyttää Violettaa kaikkien läsnäollessa, ja kun hänen isänsäkin todistaa häpeällistä käytöstä, katu poika. Violetta vannoo itseksensä rakkauttaan, myös Germontia ahdistaa kun hän ei voi kertoa totuutta kaikille ja Alfredo uskoo menettäneensä Violettan ikiajoiksi.

La Scala Milano (1992): Tiziana Fabbricini (Violetta), Roberto Alagna (Alfredo), Paolo Coni (Germont)

3. näytös:

Alkusoitto (1.46.00-). Violetta sairaana vuoteessa (1.50.00-). Lääkärin käynti. Ulkona karnevaalit, Violetta lukee Germontin kirjettä (1.55.00-): kaksintaistelun jälkeen molemmat Germontit ovat tulossa Violetan luokse. Tämä ei Violettaa lohduta, vaan hän odottaa jo kuolemaa (-2.03.00). Samalla iloinen karnevaalikulkue ohittaa asunnon (2.03.20-). Violetan olo paranee ja Anniina ilmoittaa ilouutisen: Alfredo on saapunut, iloinen jällelennäkeminen ja sovinto. Duetto, jossa he suunnittelevat yhteistä tulevaisuutta ja lähtöä Pariisista (-2.10.20). Mutta Violetta ei jaksakaan enää lähteä Alfredon mukaan. Seuraa surullinen ja katkera duetto menetetyistä onnesta.

Alfredon isä tulee (2.15.25-). Myös hän huomaa tullessaan liian myöhään hyvien aikomustensa kanssa. Mutta Violetta on täynnä anteeksiantamusta ja valmistautuu kuolemaan Alfredon ja Germontin seurassa. Violetta antaa muotokuvansa Alfredolle „testamenttina“. Vielä kerran hän nousee, mutta kaatuu kuolleena Alfredon syliin. (-2.22.40)